

РОЛЬ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Блудова Ю.О., Усик А.П.

Важливою проблемою професійної освіти в сучасних умовах є підготовка випускника, який має активну життєву позицію та сучасний світогляд, здатного до самоудосконалення, до самостійного вирішення різних життєвих та професійних завдань. Психолого-педагогічні дослідження показують, що взаємодія студентів із культурним середовищем істотно впливає на процес розвитку його особистості.

Виховання є складним, багатогранним і багатоаспектним процесом цілеспрямованого та планомірного формування наукового світогляду, переконань і почуттів, волі та характеру, потреб і здібностей, моральних, трудових, естетичних та фізичних якостей людини, характерних рис особистості, її національної свідомості та самосвідомості.

Метаю дослідження – розкрити роль естетичного виховання в практиці роботи ЗВПО.

Сучасне виховання в закладах вищої освіти має бути орієнтоване на духовне становлення особистості майбутнього фахівця. У зв'язку з усвідомленням необхідності гуманізації та гуманітаризації освіти та виховання назріла необхідність виховання нової особистості, з високим рівнем загальної та художньо-естетичної культури, що транслює історичний, культурний та духовний досвід кожного покоління.

Значний потенціал для становлення й розвитку соціально зрілої, духовно багатой, високоморальної особистості має вітчизняна *система естетичного виховання*, подальший розвиток якої має стати одним із пріоритетів державної політики у сфері освіти, що знайшло відображення у таких державних документах: Законі України «Про освіту», Національній доктрині розвитку

освіти України у XXI столітті, Концепції художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, серед основних напрямів національно-виховної діяльності якої виокремлено естетичне виховання, спрямоване на розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей та творчої діяльності; на формування у молоді естетичних поглядів, смаків, вироблення вмінь збільшувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати й відтворювати прекрасне у повсякденному житті [1].

Естетичне виховання служить формуванню всебічно розвиненої особистості, що сприяє моральному та інтелектуальному самовдосконаленню особистості студента. У процесі формування естетичного ставлення до дійсності у студентів розвивається естетична свідомість, що дозволяє оцінювати рівень естетичної культури людини.

Естетичне виховання забезпечує формування та розвиток естетичних почуттів, художніх уподобань і смаків, стає одним із першочергових завдань сучасної освіти. Ця проблема знайшла відображення у працях таких науковців як О. Буров, М. Верб, Б. Лихачов, В. Разумний, Ю. Шаров, О. Дивниненко, І. Долецька, С. Долуханов, А. Зись, Є. Квятковський, М. Киященко, І. Лазарев, Н. Лейзеров, Л. Левчук, Н. Миропольська, В. Панченко, Г. Падалка, О. Рудницька, Л. Ритікова, Т. Танько, О. Хом'як, Г. Шевченко.

Виховання громадянина, патріота, фізично й духовно розвиненої людини, професіонала можливе лише під час цілісного освітнього процесу. Формування громадянської позиції особистості, її національної самосвідомості, турбота про соціальний добробут, духовно-моральне й фізичне здоров'я є важливою консолідуючою ідеєю, здатною об'єднати наукове й педагогічне співтовариство, батьків, викладачів, представників громадських організацій, тобто всіх, хто має відношення до виховання майбутнього молодого покоління. Це завдання є важливим для закладів вищої освіти [3].

Навчити бачити прекрасне навколо себе, в навколишній дійсності покликана система естетичного виховання. Для того, щоб ця система впливала

на людину найбільш ефективно і досягала поставленої мети, Б. Неменський зазначав, що система естетичного виховання повинна бути, перш за все такою, що об'єднує всі дисципліни, всі позааудиторні заняття, все суспільне життя студента, де кожен предмет, кожен вид заняття має свою чітку задачу в справі формування естетичної культури і гармонійної особистості майбутнього фахівця [2].

Вища школа має відігравати важливе місце у формуванні всебічно й гармонійно розвиненої особистості суспільства. Вся система навчання й виховання у вищій школі спрямована на підготовку молоді до виконання соціальних функцій фахівця високої кваліфікації, формування світогляду молоді, моральне, трудове, естетичне і фізичне виховання. Воно займає особливе місце у всій системі освіти тому, що воно включає в себе не тільки розвиток естетичних якостей людини, але й особистості в цілому: її духовних потреб, моральних ідеалів, особистих і суспільних уявлень, світогляду.

Але у будь-якої системи є стрижень, основа, на яку вона спирається. Такою основою в системі естетичного виховання ми можемо вважати мистецтво: архітектуру, скульптуру, живопис та інші види художньої творчості. Привід для цього нам дали ще Платон і Гегель. На підставі їхніх поглядів стало аксіомою, що мистецтво є головним змістом естетики як науки, і що краса є основне естетичне явище. Мистецтво містить в собі великий потенціал для розвитку особистості.

Естетичне виховання відіграє велику роль у вихованні високоосвіченої, культурної людини, забезпечує комплексний підхід до розвитку особистості, і виявляється це в його ставленні до людей, до праці, до мистецтва і до життя в цілому. Тому можна стверджувати що, залучаючи студентів до досвіду людства, накопиченого в мистецтвах, можна виховати всебічно розвинену, освічену, високоморальну сучасну людину. Краса приносить насолоду й задоволення, стимулює трудову активність, робить приємними зустрічі з людьми. Потворне відштовхує. Трагічне вчить співчувати. Дорослі та діти

постійно стикаються з естетичними явищами. У сфері духовного життя, повсякденної праці, спілкування з мистецтвом і природою, в побуті, в міжособистісному спілкуванні – скрізь прекрасне і потворне, трагічне допомагає боротися з недоліками.

Упровадження широкого спектра різних форм виховної системи ЗВПО сприятиме розвитку естетичних поглядів, смаків і почуттів, потреб і можливостей студентів створювати прекрасне в своєму житті й житті оточуючих. Діяльність студентів щодо естетичної зміни навколишнього середовища, набуття ними умінь і навичок у цій сфері призводять до формування нової потреби – прагнення до краси, бажання змінити навколишній світ відповідно до своїх естетичних ідеалів. Крім того, розширюється соціальне коло спілкування суб'єктів навчання, що дозволяє створити умови для передачі естетичних цінностей, збереження народних традицій.

Таким чином, естетичне виховання має здійснювати цілеспрямований, систематичний вплив на особистість з метою її естетичного розвитку, формувати творчо активну особистість, яка здатна сприймати й оцінювати прекрасне в природі, праці, суспільних відносинах із позицій естетичного ідеалу, а також відчувати потребу в естетичній діяльності.

Список використаних джерел

1. Блудова Ю.О. Формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку засобами регіональної культурно-історичної спадщини : автореф. дис. ... канд.пед. наук :13.00.07 / Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. Київ, 2018. 21 с.

2. Неменский Б. М. Мудрость красоты : о проблемах эстетического воспитания : кн. для учителя. Москва : Просвещение, 1987. 255 с.

3. Пономарьова Г.Ф. Виховання майбутнього педагога: теорія і практика: монографія. Харків: «Ранок», 2014. 547 с.